[א]יקריב אותו מלמד שכופין אותו יכול בעל כרחו תלמוד לומר לרצונו הא כיצד [א]כופין אותו עד שיאמר רוצה אני ודלמא שאני התם דניחא ליה דתיהוי ליה כפרה ואלא מסיפא [ב]וכן אתה אומר בגיטי נשים [ב]כופין אותו עד שיאמר רוצה אני ודלמא שאני התם [ג]דמצוה לשמוע דברי חכמים אלא סברא הוא אגב אונסיה גמר ומקנה מותיב רב יהודה [ג][ג]גט המעושה בישראל כשר (א) [ד]ובעכו"ם פסול [ה]ובעכו"ם חובטין אותו ואומרין לו עשה מה שישראל אומר לך ואמאי התם נמי נימא אגב אונסיה גמר ומגרש הא איתמר עלה [ו]אמר רב משרשיא דבר תורה אפילו בעכו"ם (ב) כשר ומה טעם אמרו בעכו"ם פסול כדי שלא תהא כל אחת ואחת הולכת ותולה עצמה ביד עכו"ם ומפקעת עצמה מיד בעלה מותיב רב המנונא [ז]לקח מסיקריקון וחזר ולקח מבעל הבית מקחו בטל ואמאי התם נמי נימא אגב אונסיה גמר ומקני הא אתמר עלה [ח]אמר רב לא שנו אלא דאמר ליה לך חזק וקני אבל בשטר קנה ולשמואל דאמר אף בשטר נמי לא קנה מאי איכא למימר מודה שמואל היכא דיהיב זוזי [ט]ולרב ביבי דמסיים בה משמיה דרב נחמן קרקע אין לו מעות יש לו מאי איכא למימר רב ביבי [י]מימרא הוא ומימרא לרב הונא לא סבירא ליה אמר רבא הלכתא תליוהו וזבין זביניה זביני ולא אמרן אלא

בשדה

יקריב אותו. קרא יתירא דהא כתיב לעיל זכר תמים יקריבנו ומלי למיכתב יקריבנו אל פתח אהל מועד לרצונו לפני ה': **מלמד שכופין אותו.** להקריב מה שנדר: **עד שיאמר רוצה אני.** אלמא היכא דכופין אותו עד דאמר מתוך יסורין רוצה אני קרינא ביה לרצונו דגמר בלבו להקריב. והוא הדין לזביני אם אמר רוצה אני הוי זביני דגמר בלבו להקנות: **דסיהוי ליה כפרה.** וכי אמר רוצה אני ודאי בלב שלם קאמר: **וכן אתה אומר בגיטי נשים.** כהנך דתנן (כתובות עז:) ואלו שכופין אותו להוציא מוכה שחין ובעל פוליפוס דכופין ומכין אותו עד שיאמר רוצה אני דומנן(ס) מדעתו משמע: **דלמא.** התם נמי כי אמר רוצה אני גמר בלבו לגרשה דמצוה קעביד מאחר שחייבוהו חכמים להוציא: **אלא.** רב הונא מסברא דידיה קאמר דמתוך יסורים גמר בלבו ומקני הואיל ואיכא תרתי יסורים ומתן מעות דלא מפסיד מידי: **גט המעושה.** שכופין אותו לבעל להוציא. אם בישראל הוא כשר שכפוהו ישראל וכגון דאמר רוצה אני: **בעכו"ם פסול.** ואע"ג דאמר רוצה אני. וקא ס"ד דמקשה דבישראל כשר משום דמצוה לשמוע דברי חכמים ובעכו"ם פסול כיון דליכא מצוה אגב אונסי' לא גמר (ג) ומקנה ומגרש וקשיא לרב הונא דכיון(י) דליכא מצוה לא מקני אגב אונסיה: **ובעכו"ם.** אם אנו רוצים לכופו על ידי עכו"ם ויהיה הגט כשר מלמדים אנו לעכו"ם שיאמרו לו עשה מה שישראל אומר לך דהשתא נמי מצוה לשמוע דברי חכמים: **התם נמי נימא אגב אונסי' גמר ומגרש.** דהא לא מפסיד מידי דומיא דזביני שמקבל דמי שדהו דכיון שאשתו שונאתו ובלא גט נמי לא תעמוד אצלו וגט זה אינו אלא להתירה לאחרי' לא מפסיד כלום: **אפילו בעכו"ם כשר.** דאגב אונסיה גמר וגרש דלא מפסיד מידי כדפרישית: **פסול.** מדרבנן וצריכה גט אחר ומיהו אם פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר צריכה גט מזה ומזה: **ותולה עצמה ביד עכו"ם.** להחניף לו ולזנות עמו עד שיכריח את בעלה לגרשה: **נימא אגב אונסיה.** דסיקריקון גמר ומקני בעל הבית כיון דיהיב ליה זוזי ולא מפסיד מידי דהיינו תליוהו חבין: **מודה שמואל דהיכא דיהיב ליה זוזי.** זה הלוקח מן הסיקריקון כשחזר ולקח מבעל הבית יהב ליה זוזי לבעל הבית דאגב דמקבל זוזי גמר ומקני דהיינו תליוהו חבין אבל בלא מעות לא גמר ומקני דהא רב הונא נמי תליוהו חבין קאמר אבל תליוהו ויהיב לא הוי מתנה: **ולרב ביבי דמסיים.** לעיל (מז:) במילתיה דרב נחמן דאמר גזלן שהביא ראיה אין ראייתו ראיה ואין מעמידין שדה בידו ואוסיף רב ביבי אבל מעות יש לו לגזלן שנתן לנגזל אלמא ס"ל לרב ביבי דאפי' נתן הגזלן לנגזל מעות לא קנה דתליוהו חבין לא הוי זביני והוא הדין להך משנה דסיקריקון דאי נתן הסיקריקון או הלוקח ממנו לבעל הבית מעות דמי השדה לא קנה וקשיא לרב הונא: **מימרא הוא.** שהיה אומר משום אחרים ואינה לא משנה ולא ברייתא. ואי הוה אמר לה רב ביבי משמיה דנפשיה הוה מהדר גמרא גברא אגברא קרמית בתמיה:

בשדה

(ד) **אילימא** מהא דתניא יקריב אותו. וא"ת אי מהכא גמר אפילו תליוהו ויהיב נמי מתנה הוי והסיא דסיקריקין מוכח דאינה מתנה והיה ר"י רוצה לתרץ דהכא הוי כמו מכר דהא יש לו כפרה תחת הקרבן וקונה הכפרה ומגיטי נשים דבעי למיגמר מינייהו הוי נמי כמו מכר שנפטר על ידי כך משאר כסות ועונה אבל אי אפשר לומר כן דא"כ גט מעושה שלא כדין נמי יהא כשר ובהמגרש (גיטין דף פח: ושם) אמר שמואל דפסול ותירץ ר"י דכל דבר שהוא מחוייב לעשות הוי כמו מכר והכא הרי הוא מחויב להביא קרבן ולקמן נמי מחויב הוא לגרש את אשתו דמיירי בהנהו שכופין אותן להוציא אבל שלא כדין הוי כמו תליוהו ויהיב דלא הויא מתנה:

יקריב אותו מלמד שכופין אותו. לא דמי להא דאמר בפ' שור שנגח ארבעה וחמשה (ב"ק דף מ.) חייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין אותן משום דכיון דלכפרה קאתו לא בעי משכוני דדוקא חטאות ואשמות שבאות על חטא לא בעי משכוני שרוצה שמאותו חטא יהיה לו כפרה אבל הכא נדר או נדבה אינן מכפרים והא דקאמר ניחא ליה דתיהוי ליה כפרה היינו ממה שנדר שאם לא ישלם נדרו עונו ישא והא דאמר בתורת כהנים ובזבחים (דף ו.) וביומא (דף לו.) דעולה מכפרת על חייבי עשה הא אמר בפ"ק דזבחים (דף ז:) דעולה דורון היא ולא מכפרת מקופיא (ה) מכפרת מקיבעא לא מכפרת (ו):

אלא סברא הוא דאגב אונסיה גמר ומקני. וא"ת כיון דמסברא ידעינן דאגב אונסיה גמר ומקני אמאי איצטריך קרא גבי קרבן למיכתב דכופין אותו וי"ל דאי לאו קרא הוה אמינא אע"ג דגמר ומקני כיון דאינו מתרצה אלא על ידי כפייה פסול הוא לגבי מזבח דזבח רשעים הוא קמ"ל שהקרבן נרצה:

גט מעושה בישראל כשר בעכו"ם פסול. בסיפא מקיים ובעכו"ם חובטין אותו ואומרים לו עשה מה שישראל אומר לך ויש מפרשים דהוי פירושא דרישא כיצד בעכו"ם פסול (ז) חובטין אותו ואומרים לו כו' ואין נראה דא"כ אדפריך ליה הכא מסיפא ליסייעיה מרישא דקתני ובישראל כשר דאגב אונסי' גמר ומקני וכי תימא (ז) דבישראל כשר משום דמצוה לשמוע דברי חכמים דא"כ בעכו"ם נמי אמאי פסול והא חובטין אותו לעשות דברי חכמים ונראה לר"י דהכי קאמר דבעכו"ם נמי כשר וכגון שאומר לו עשה מה שישראל (ח) אומר לך וכן מפרש בהלכות גדולות והכי מוכח בתוספתא דקתני ובעכו"ם חובטין אותו ואומר לו עשה מה שפלוני אומר לך משמע דעל פי ר' פלוני שהוא חכם חובטין אותו וכשר הוא שהוא אומר להם לחובטו וכן משמע(ו) בירושלמי דגיטין דקאמר התם רב אמר ישראל שעשה כמעשה עכו"ם כשר כלומר איני זן ואיני מפרנס תנא ר' חייא עכו"ם שעשו כמעשה ישראל פסול ואפי' אמר איני זן ואיני מפרנס הדא מתני' אמרה כן ובעכו"ם חובטין אותו ואומר לו עשה מה שישראל אומר לך ולא מה שאני אומר לך והא דאמר בגיטין (דף פח:) לפניהם ולא לפני עכו"ם כיון שהעישוי על פי דייני ישראל לאו היינו לפני עכו"ם דלפני עכו"ם היינו כשהעישוי נעשה על פי דייני עכו"ם(ט):

דבר תורה אפילו בעכו"ם כשר. דכיון דבדין מעשים כאותן שכופין אותו להוציא דבישראל נמי אי שלא כדין מעשה פסול כדאמר שמואל בהמגרש (גיטין דף פח: ושם) וא"ת ומאי נפקא מינה אם תולה בעכו"ם ומפקעת עצמה מיד בעלה דכיון דבדין עבדה וגם חכמים היו כופין אותו להוציא וי"ל דגזרו כדין אטו שלא כדין וא"ת להוא טעמא דמפרש בהמגרש דבעכו"ם פסול דבר תורה משום לפניהם ולא לפני עכו"ם ועכו"ם לאו בני עישוי נינהו תקשה ליה לרב הונא אמאי פסול נימא דאגב אונסיה גמר ומגרש וי"ל כיון שעל ידי כפיית עכו"ם עותו הוי שלא כדין ושלא כדין הוי כמו מתנה כדפרישית לעיל וא"ת ואמאי מייתי הכא דרב משרשיא ההוא דהתם הוה ליה לאיתויי (ט) דהא אמר התם דהא דרב משרשיא בדותא היא וי"ל דלפי סברת המקשה דחשיב עכו"ם בני עישוי מתרץ לו דפריך ליה בעכו"ם אמאי פסול ואי לאו דבני עישוי נינהו לא הוה פריך ולא מידי דהוי כמו מתנה ולסברתו משני ליה כדרב משרשיא:

הא איתמר עלה אמר רב לא שנו. תימה לרשב"א דמשמע דלא אמר רב הונא תליוהו וזבין זביניה זביני אלא בשטר אבל בלך חזק וקני לא וכיון דאגב אונסיה גמר ומקני מה לי האי ומה לי האי ועוד הקשה דקאמר ומודה שמואל היכא דיהיב זוזי ואמאי והא תליוהו ויהיב לא הוי מתנה ותירץ דבהכי פליגי רב ושמואל דקסבר רב דאי לאו דיהיב זוזי לא הוה עביד שטר ושמואל סבר דמחמת אונס עביד שטר אבל אחריות לא היה מקבל כדאמר בהנזקין (שם דף נח.) עד שיכתוב לו אחריות נכסים:

אמר רבא הלכתא תליוהו וזבין זביניה זביני. לאו דוקא נקט תליוהו דאפילו בלא יסורין אלא מחמת אונס ממון כי ההוא מעשה דפרדיסא (לעיל דף מ:) הוו זביני ואם מסר מודעא לא הוו זביני דקיימא לן כרב הונא [דכתבינן] מודעא אזביני כדפירש הקונטרס ודוקא מכר אבל מתנה תליוהו ויהיב לא הויא מתנה אפילו לא מסר מודעא אי דידעי עדים אונסיה והיכא דמסר מודעא אפי' לא ידעי אונסיה כתבינן וכן בגיטין

והיכא

מסורת הש"ס

א) [יבמות קו. קדושין נ. ערכין כא.], ב) [יבמות כ: ושם], ג) גיטין פח:, ד) [שם], ה) [שם נה:], ו) [שם נח.], ז) [לעיל מז:], ח) [גיטין מב:], ט) [דברים כד], י) צ"ל: לרב הונא דהיכא דליכא. רש"ל, כ) [וע' תוס' ר"ה ו. ד"ה יקריב], ל) [בתוס' דגיטין פח: ד"ה ובעכו"ם מייתו סירושלמי בהיפך ועי' מהרי"ם], מ) [וע' תוס' גיטין פח: בד"ה ובעכו"ם חובטין].

* * *

תורה אור השלם

1 אם עלה קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד יקריב אתו לרצנו לפני יי: ויקרא א ג

* * *

הגהות הב"ח

(א) גמ' בישראל כשר בעכו"ם כצ"ל ואות ו' נמחק: (ב) שם דבר תורה אפילו בעכו"ם נמי כשר: (ג) רשב"ם ד"ה בעכו"ם פסול וכו' לא גמר ומגרש כצ"ל ותיבת ומקנה נמחק: (ד) תוס' ד"ה אלא מהא דתניא יקריב: (ה) ד"ה יקריב וכו' מקופיא. נ"ב פי' כפרה מכפרת אבל פדיון קפרה ועיין פי' פ"ק זבחים: (ו) ד"ה גט וכו' כיצד בעכו"ם פסול כגון אם חובטין אותו: (ז) בא"ד וכי תימא דטעמא דבישראל כשר: (ח) בא"ד עשה מה שישראל פלוני אומר לך וכו' דעל פי רב פלוני: (ט) ד"ה דבר וכו' הוה ליה לאיתויי הבא דהא אמר:

* * *

מוסף רש"י

יקריב אותו. אל פתח אהל מועד יקריב אותו, קרא יתירא הוא, דהא כתיב בריסיה יקריבנו (ר"ה ו. ובעיין קדושין נ.). מלמד שכופין אותו. לקיים דברי נדרו (קדושין נ.). המעושה. בחזקה (גיטין פח:). ותולה עצמה ביד עכו"ם. שוכרת עובד כוכבים אנס לכוף בעלה לגרשה ותלה עליו בעקיפין (שם).

עין משפט נר מצוה

קפ א מיי' פי"ד מהל' מעשה קרבנות הל' טו סמג לאוין קלא:

קפא ב ג מיי' פ"ב מהל' גירושין הל' כ סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קלד סעיף ה וסי' קנד סעיף כא:

קפב ד מיי' שם וסמג שם טוש"ע שם סי' קלד סעיף ח:

קפג ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף ט:

* * *

רבינו גרשום

יקריב אותו. דלגבי עולה אותו יתירא הוא וקאמר מלמד דכופין אותו להקריב כשנדר. דניחא ליה דתיהוי ליה כפרה בקרבנו וגמר ומתרצה: כופין אותו. ליתן גט לאותן שכופין אותן להוציא כגון מוכה שחין ובעל [פוליפוס] כו': התם נמי סבר. האי מוכה שחין מצוה לשמוע דברי חכמים שגזרו כן ומתרצה. אלא סברא דכי אמר תליוהו וזבין דזביניה זביני דאגב אונסי' גמר ומקני: גט המעושה. ע"י ב"ד ישראל כשי: תולה עצמה בעכו"ם א) שאנס עצמה לגרשה. התם נמי נימא אגב אונסיה גמר בעל הבית ומקני ליה: מודה שמואל היכא דיהיב זוזי. דגמר ומקני ליה: מאי איכא למימר. אמאי אפי' קרקע בדין הוא דיש לו דאגב אונסיה גמר ומקני. אין ודאי יש לו קרקע. והא דרב ביבי מימרא היא ואינה עיקר ראיה לא משנה ולא ברייתא כי אם מימרא בעלמא:

א) נראה דצ"ל שיאנס את בעלה לגרשה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones